

2

2011

INFORMAČNÍ BULLETIN ČAE

ISSN 1804-1558

Informační Bulletin ČAE

ISSN 1804-1558

Vydavatel: Česká asociace ergoterapeutů, Kloboučnická 1627/7, Praha 4, 140 00

Tel.: (+420) 733 226 725, (+420) 733 226 724

www.ergoterapie.cz

info@ergoterapie.org, bulletin.cae@seznam.cz

Redakční rada: Mgr. Jana Jelínková, Mgr. Kateřina Svěcená, Bc. Anna Jersáková, PaedDr. Eva Matějčíková

Grafická úprava: Pavel Cindr

Česká asociace ergoterapeutů vydává 2x ročně informační bulletin, který informuje o novinkách v oboru, uvádí zprávy z jednání výboru ČAE a poskytuje informace o plánovaných i již proběhlých akcích, kurzech a seminářích.

E-mail pro zasílání Vašich příspěvků a připomínek: bulletin.cae@seznam.cz

Termíny uzávěrek v roce 2011:

30. dubna, 30. října

Obsah

I. ÚVODNÍ SLOVO	3
II. INFORMACE Z VÝBORU ČAE	4
Zprávy z výboru ČAE za období květen až říjen 2011	4
Ohlédnutí za 23. odbornou konferencí ergoterapeutů	6
Oslava světového dne ergoterapie 2011 v Praze	8
Rok 2012: Evropský rok aktivního stárnutí	10
III. INFORMACE Z WFOT	11
Zprávy z WFOT	11
Šuláková, K.	
IV. ODBORNÁ ČÁST	13
Konference multidisciplinární péče o pacienty s nervosvalovým onemocněním se zvláštním zřetelem na spinální muskulární atrofii (SMA)	13
Kočová, H., Světlíková, D.	
Počítačem podporovaná rehabilitace HKK pomocí systému HandTutor	14
Svozílková, P., Koteňová, I.	
Občanské sdružení ErgoAktiv z pohledu ergoterapeuta	15
Lupiňská, N.	
Světový den ergoterapie 2011 v Ústí nad Labem	17
Vaníková, K., Pecharová, P., Kynštová, H.	
Komora nelékařů: „Ano či ne?“	18
Svěcená, K.	

Příspěvky neprošly jazykovou ani obsahovou korekturou. Redakční rada a vydavatel nenesou odpovědnost za údaje a názory autorů jednotlivých příspěvků.

I. ÚVODNÍ SLOVO

Vážení čtenáři,

jsme rádi, že se s Vámi setkáváme u dalšího čísla Informačního bulletinu, který pro Vás připravuje Česká asociace ergoterapeutů. Co Vás v tomto čísle čeká?

Budeme Vás informovat o všech aktivitách, které výbor ČAE v druhém pololetí roku 2011 realizoval. Těm z Vás, kteří se osobně nemohli účastnit 23. odborné ergoterapeutické konference, přiblížíme atmosféru konference a s ostatními si připomeneme podnětné příspěvky a milá setkání se zahraničními hosty. Ohlédneme se za oslavami Světového dne ergoterapie v Praze a Ústí nad Labem a představíme plány ČAE na rok 2012.

V odborné části bulletinu se dozvíte o výstupech ojedinělé konference multidisciplinární péče o pacienty s nervosvalovým onemocněním, která proběhla v září na Zdravotně sociální fakultě v Českých Budějovicích. Dále představíme inovativní projekt, který by mohl do budoucna nabídnout další možnosti uplatnění ergoterapeutům. Jde o tzv. systém HandTutor, počítačem podporovanou rehabilitace horních končetin, jehož účinnost u pacientů po poškození mozku se nyní ověřuje na Klinice rehabilitačního lékařství 1. LF a VFN v Praze. Dočtete se, jak byl realizován roční pilotní projekt občanského sdružení ErgoAktiv, jehož cílem bylo pomoci klientům vyrovnat se s následky cévní mozkové příhody a získat potřebné znalosti a dovednosti pro získání a udržení si zaměstnání. Představíme také aktuální téma, které vyvolalo diskusi nejen mezi zástupci profesních sdružení nelékařů, a to vznik povinné komory nelékařů, ano či ne.

Blíží se již čas adventní, proto nám dovoluťe popřát Vám příjemné vánoční svátky v kruhu Vašich nejmilejších a v poklidném čase Vánoc též načerpat potřebné síly pro rok 2012, který Evropská komise ustanovila jako Evropský rok aktivního stárnutí. Což může být v různém ohledu pro ergoterapeuty výzvou, že?

Těšíme se na Vaše sdělení, články, připomínky, nápady i osobní setkání na některé z akcí pořádaných Českou asociací ergoterapeutů v roce 2012

Hodně zdraví, štěstí a osobních i pracovních úspěchů v příštím roce přeje za celou redakční radu

*Jana Jelínková,
Prezidentka ČAE*

II. INFORMACE Z VÝBORU ČAE

Zprávy z výboru ČAE za období květen až říjen 2011

Zapsala: Jana Jelínková

Realizované aktivity

1. Legislativní a administrativní aktivity

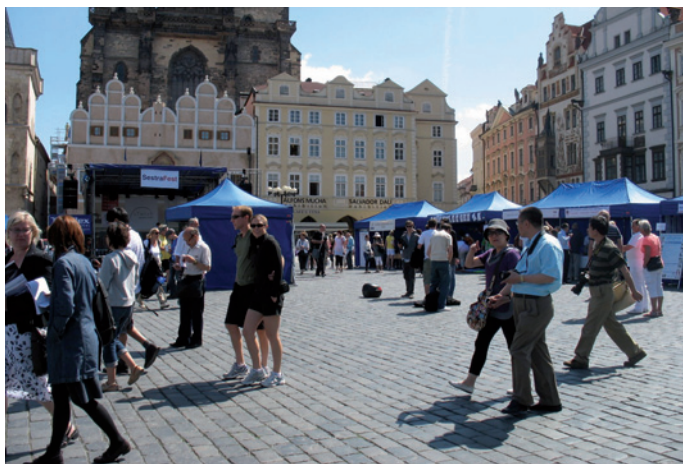
- Zaslány připomínky k návrhu věcného záměru zákona o koordinace rehabilitace osob se zdravotním postižením. ČAE bylo osloveno k vyjádření k předloženému návrhu Ministerstva práce a sociálních věcí ČR doc. MUDr. Jiřím Votavou, CSc., vědeckým sekretářem Společnosti rehabilitační a fyzikální medicíny ČLS JEP (květen 2011).
- Připomínkování návrhu novely vyhlášky č. 221/2010 Sb., o požadavcích na věcné a technické vybavení zdravotnických zařízení (květen 2011).
- Účast zástupců ČAE (J. Jelínkové, K. Svěčené) na jednání iniciovaném UNIFY, profesní organizací fyzioterapeutů, k projednání návrhům velké novely zákona 96/2004 Sb. Hlavním cílem schůzky bylo ujasnění si stanovisek jednotlivých profesí a hledání možností jak společně prosazovat požadavky vůči MZ ČR. Setkání zástupců oslovených profesních sdružení nelékařů se konalo 9. 6. 2011 v kanceláři UNIFY.
- Účast zástupce ČAE na jednání komisi pro výběrová řízení pro nová zdravotnická zařízení, která by měla zajišťovat i pracoviště ergoterapie. Z pověření výboru se jednání účastnila Mgr. Barbora Bártlová, PhD. Jednání proběhlo 18. 5. 2011 v budově Krajského úřadu Jihomoravského kraje v Brně.
- Zaslání stanoviska ČAE Ministerstvu zdravotnictví ČR k návrhům velké novely zákona č. 96/2004 Sb. s žádostí o přizvání ČAE k dalším navazujícím jednáním. Stanovisko ČAE odráželo obavy o obor ergoterapie, které byly diskutovány v rámci valné hromady ČAE, a též závěry ze schůzky iniciované profesní organizací fyzioterapeutů. ČAE vnímá velkou potřebu aktivně se účastnit dalších jednání k této problematice a v návrzích novely nadále obhajovat a prosazovat zájmy oboru ergoterapie (červen 2011).
- Dne 10. 6. 2011 proběhlo každoroční zasedání valné hromady ČAE, která byla pořádána v rámci celostátní konference ČAE
- Účast zástupce ČAE (K. Šulákové) na semináři pořádaném Ministerstvem zdravotnictví ČR, odborem dohledu nad zdravotním pojištěním, k ukončení projektu „Kultivace Seznamu zdravotnických výkonů a vytvoření nezávislého SVV pro jeho další údržbu a modelace“, který se konal 23. 6. 2011
- Na Ministerstvo zdravotnictví ČR, odboru zdravotních služeb, bylo zasláno stanovisko ČAE k prováděcím předpisům k návrhu zákona o sociálních službách, jmenovitě k návrhu vyhlášky o požadavcích na minimální personální zabezpečení zdravotních služeb a návrhu vyhlášky o požadavcích na minimální technické a věcné vybavení zdravotnických služeb. ČAE byla oslovena též k vyjádření se k návrhu vyhlášky o požadavcích na minimální personální zabezpečení zdravotních služeb a minimální technické a věcné vybavení zařízení ústavní péče (červen- červenec 2011).
- Příprava návrhu novely ergoterapeutických výkonů pro projednání v pracovní skupině (červenec- srpen). Členům pracovní skupiny byl návrh ČAE odeslán k připomínkování. Do stanoveného termínu jsme obdrželi připomínky od tří členů pracovní skupiny. Velmi za ně našim kolegyňám děkujeme a doufáme v další spolupráci v následujících fázích přípravy návrhů ergoterapeutických kódů. Je však nutno dodat, že s ohledem na prvotní zájem kolegů o zapojení do pracovní skupiny jsme očekávali poněkud větší odezvu. Nicméně, v současné době výbor ČAE připravuje návrhy nových registračních listů ergoterapeutických výkonů, u kterých bychom chtěli vyvolat nové dohodovací řízení. Návrhy ČAE budeme i nadále konzultovat se členy pracovní skupiny a odborníky z praxe. V případě, že máte zájem zapojit se do spolupráce, prosím, piště na e-mail jelinkova@btinternet.com.
- Dne 29. 9. 2011 účast zástupců ČAE (K. Šulákové a K. Svěčené) na odborném semináři pořádaném Českou asociací sester. Programem semináře byl Zákon o komorách. Seminář byl zahájen přednáškou JUDr. Petra Šustka o legislativě a fungování komor nelékařských zdravotníků v zahraničí. Následná diskuse se zástupci jednotlivých profesních organizací se týkala jejich postoje ke vzniku buď jednotné komory nelékařů, nebo několika samostatných komor dle odborností. Profesní organizace byly Českou asociací sester vyzvány k zaslání stanoviska k založení komory a podmínkách jejího působení do konce října 2011. Odpověď ČAE odrážela skutečnost, že vznik komory nelékařských zdravotnických pracovníků vnímáme s výhledem do budoucna jako nevyhnutelnost. Současně však ČAE upozornila na to, že je nutné vyjasnit konkrétní podobu komory a nezbytnost zachování suverenity jednotlivých profesí v rámci společné komory.

Další jednání za účasti zástupců jednotlivých profesních organizací by měla pokračovat. ČAS zastoupená Mgr. Danou Juráskovou, Ph.D., MBA se vyjádřila velmi výrazně pro vytvoření komory. Některé důležité informace o „komoře“:

- Při zřízení komory (tedy útvaru, který má právní zastoupení) by nelékaři byli právně postaveni na úrovni lékařů.
- Komoru je možné postavit jako jednu pro nelékaře anebo více komor (např. komora sester, komora adiktologů, komora ortopedických protetiků, apod.).
- Komora by zaručovala legislativní pravomoci, které profesní organizace nemají (disciplinární řízení při porušení etického kodexu např. a vyloučení z komory, což by znamenalo nemožnost vykonávat povolání apod.).
- V komoře je povinné členství, komora udílí registrace a licence (registrace = mohu vykonávat povolání bez dohledu, licence = mohu ho vykonávat samostatně, např. na ŽL).
- Zatím neexistuje konkrétní podoba České komory nelékařů.
- Průběžné posuzování došlých žádostí o uznání vzdělávací akce pro odbornost ergoterapeut dle vyhl. č. 4/2010 Sb. Za období leden až duben 2011 pracovní skupina posoudila 17 žádostí o zařazení akce do kreditního systému pro ergoterapeuty. Přehled posouzených žádostí je průběžně aktualizován na www.ergoterapie.cz, odkaz Kreditní systém.

2. Propagační aktivity

- Vyhotovení nových propagačních materiálů ČAE (trička, samolepky, dotisk informačních brožur)
- Účast ČAE na Sestra Festu 2011 – III. ročníku ošetřovatelství, který se konal 25. 5. 2011 na Staroměstském náměstí v Praze od 10 do 22 hodin. Akci pořádalo občanské sdružení S-WORLD (viz obr. 1 a 2)

Obr. 1

3. Vzdělávací akce

- Ve dnech 10. a 11. 6. 2011 se konala v areálu Psychiatrické léčebny v Bohnicích, v Divadle Za plotem, 23. celostátní odborná konference ČAE s mezinárodní účastí. Bližší informace z konference a pohled do záklisí akce nabízíme v následujícím příspěvku.
- Dne 22. 6. 2011 proběhla vzdělávací akce s názvem „Sexuální změny způsobené vlivem duševní nemoci“. Lektorem vzdělávací akce byla PhDr. Martina Venglářová. Účastníci akce hodnotili velmi kladně a proto bychom rádi i v dalším období požádali lektorku o navazující či rozšiřující vzdělávání v této oblasti. Vzdělávací akce proběhla v zařízení ErgoAktiv, o.s. (www.ergoaktiv.cz), které propůjčilo prostory pro konání semináře zcela zdarma. Velmi děkujeme za vstřícnost a spolupráci.
- Ve dnech 27. a 28. 8. 2011 proběhl odborný kurz pod vedením Mgr. Evy Mackové s názvem Diagnostika a terapie horní končetiny z pohledu ergoterapeuta. Jelikož ze strany ergoterapeutů byl o kurz s touto problematikou již delší dobu zájem, kurz se stejným obsahem byl realizován ještě v termínu 22. a 23. 10. 2011. Oba kurzy se uskutečnily v prostorách občanského sdružení Ergoaktiv, o. s., které zapůjčilo bezplatně veškeré své prostory a vybavení. Velmi děkujeme za projevenou laskavost. Náš velký dík patří též Klinice rehabilitačního lékařství 1. LF UK a VFN, která zapůjčila na kurz tři skládací rehabilitační lehátka.

Obr. 2

- dne 31. 10. 2011 se ČAE připojila k oslavám Světového dne ergoterapie. K této příležitosti pořádala pro své členy společnou oslavu. Podrobnosti o této akci se můžete dočíst v samostatném sdělení.
- Do konce října bylo přijato a posouzeno Českou asociací ergoterapeutů celkem 76 žádostí o přidělení kreditních bodů v rámci celoživotního vzdělávání ergoterapeutů. Z těchto žádostí jsme 75 posoudili kladně a 1 žádost záporně. Typy akcí: 1 sympozium, 1 kongres, 1 mezinárodní odborná konference, 17 odborných konferencí, 26 odborných kurzů, 23 seminářů, 7 školicích akcí. ČAE pořádala v tomto období 5 vzdělávacích akcí.

4. Strategický plán pro rok 2012

- vydat v roce 2012 dvě pravidelná čísla Informačního bulletinu ČAE
- uspořádat opět dvoudenní konferenci ČAE za účasti zahraničních přednášejících
- prezentovat ČAE na NGO Market a SestraFest 2012
- propagovat ergoterapii a její přínos pro osoby vyššího věku v rámci aktivit pořádaných k Evropskému roku aktivního stárnutí (budeme rádi, pokud se zapojíte ve svých regionech i Vy a budeme se těšit na Vaše reakce)
- pokračovat ve spolupráci se zahraničím – reakce na výzvy COTEC, WFOT, účast delegáta ČAE alespoň na jednom setkání COTEC v roce 2012
- pokračovat v aktivitách pracovní skupiny vydávající souhlasná stanoviska k akcím celoživotního vzdělávání určených pro ergoterapeuty
- vyvolat dohodovací řízení k návrhům nových ergoterapeutických výkonů pro odbornost S2 (odborná způsobilost) a S3 (zvláštní a specializovaná způsobilost) podávaných ČAE a obhájit naše návrhy s maximálně možnou úspěšností
- zapojit se opět do oslav Světového dne ergoterapie a pokusit se do akce zapojit ergoterapeutické školy a ergoterapeuty na pracovištích, akci medializovat

- upravit minimálně tři vzdělávací aktivity pro ergoterapeuty, pokusit se získat pro lektorování i zahraniční lektory.

Ohlédnutí za 23. celostátní konferencí ergoterapeutů

Zapsala: Jana Jelínková

Jako každoročně pořádala ČAE i v letošním roce celostátní odbornou konferenci ergoterapeutů, v pořadí již 23. Konference se konala v areálu Psychiatrické léčebny v Bohnicích, v Divadle Za plotem, ve dnech 10. a 11. června 2011. Život je změna, a ačkoli jsme v minulých letech byli velmi spokojeni se spoluprací s Pedagogickou fakultou Univerzity Karlovy v Praze, kde jsme od roku 2008 do roku 2010 konference pořádali, rozhodli jsme se pro lokalitu, která má dle našeho soudu s ergoterapií bližší souvislost.

Konference se zúčastnilo celkem 118 účastníků. V programu zaznělo 16 odborných sdělení. Podařilo se nám opět uspořádat Sborník příspěvků z konference, kterému bylo přiděleno ISBN a který je pro členy ČAE dostupný na webových stránkách asociace. Velmi děkujeme všem přednášejícím za jejich velmi zajímavé a podnětné příspěvky. Právě díky vysoké úrovni odborného programu hodnotili účastníci konferenci velmi pozitivně. Jsme proto rádi, že zájem o aktivní účast na konferenci ČAE nijak neklesá a daří se nám díky tomu pořádat již po několik let konferenci ve dvou dnech (obr. 3 a 4).

Není v možnostech tohoto článku ani ambicích pisatele rekapitulovat a hodnotit odbornou úroveň jednotlivých příspěvků. Jelikož ale ve všech příspěvcích zazněly zajímavé podněty k zamyšlení a zaměření příspěvků mapovalo názorně podobu současné ergoterapeutické praxe u nás, dovoluji mi krátké ohlédnutí za tématy, která se na konferenci diskutovala.

Obr. 3

Obr. 4

Domnívám se, že nedílnou součástí každé konference by měly být příspěvky, které se dotýkají terminologického či filozofického vymezení profese. Chtěla bych proto poděkovat panu Prof. MUDr. Janu Pfeifferovi a doc. MUDr. Jiřímu Votavovi, že nám umožnili uvědomit si, jaké byly a jsou historické souvislosti a etapy, kterými naše profese prošla, a to jak po stránce posilování svého postavení v systému zdravotních služeb, tak i vytváření vlastní terminologie.

Stále u nás převažuje uplatnění ergoterapie především u osob s fyzickým postižením. Proto i velkou část odborného programu konference tradičně zaujímají příspěvky s touto problematikou. V letošním roce přijala naše pozvání k aktivní účasti na konferenci MUDr. Ludmila Fialová (Ústav chirurgie ruky a plastické chirurgie Vysoké nad Jizerou) se sdělením pojednávajícím o rekonstrukci spastické horní končetiny. Jsme velmi rádi, že se ergoterapeuti mohli seznámit s pohledem renomovaného chirurga v této oblasti a společně diskutovat o tom, jak po rekonstrukčním zákroku spolupracovat na obnově funkce operované končetiny. Navazující byl příspěvek paní Ivany Krejčí o traumatickém poranění ruky a ergoterapii v období časně rehabilitace. Paní Krejčí nás kromě erudovaného představení metodických postupů upozornila na očekávané založení odborné či pracovní skupiny, která by měla sdružovat odborníky různých profesí zabývajících se terapií ruky. Paní Zdena Faltýnková se spoluautorkami poutavě upozornila na stále diskutovanou problematiku postury sedu, posturální stability a mobility vozíčkářů a důležité aspekty výběru vhodného vozíku a sedacího polštáře. Přednáška byla doplněna o praktické ukázky, do kterých se zapojili i někteří z posluchačů. PaedDr. Eva Matějčíková seznámila s konceptem orofaciální stimulace v ergoterapii, o kterém se rozvinula po zhlédnutí prezentovaného videozáznamu živá diskuse. Považujeme za důležité společně debatovat o našich terapeutických postupech a preferencích, proto velmi vítáme příspěvky, které podobnou diskusi otevírají. Z dalších příspěvků je vhodné připomenout vystoupení

pracovníků sdružení Asistence. Tito informovali nejen o svých službách, ale též o iniciovaných mediálních aktivitách, které přispívají ke zvýšení informovanosti o potřebách a problémech lidí s postižením a současně představují veřejnosti práci odborníků, kteří těmto lidem pomáhají jejich plány naplňovat a realizovat se. Účastníci měli možnost též shlédnout film „Prague Needs a Revolution“, který sdružení Asistence natočilo. Film dokumentuje výpovědi lidí, kteří se denně přepravují na vozíku veřejnou dopravou v Praze. Dokument je natočen vtipnou formou, ale bohužel o vtipných skutečnostech nepojednává. Zhlédnutí filmu vřele doporučujeme všem, kterým není situace lidí s postižením lhostejná, ale především těm, kteří mohou změny k lepší dostupnosti MHD pro lidi s postižením, a nakonec i pro nás všechny v některé fázi života, iniciovat.

Na konferenci zazněly i další příspěvky, které upozorňují a zaměřují se na rozšiřování repertoáru funkčních dovedností u osob s neurologickým onemocněním a poškozením mozku. Jmenovitě příspěvek Bc. Olgy Novákové a Bc. Zuzany Rodové pojednával o rekondičních pobytech pro tuto skupinu klientů a příspěvek Bc. Olgy Košťálkové představil činnost centra odborné péče pro osoby po cévní mozkové příhodě, ErgoAktiv. Do této skupiny příspěvků je možné zařadit i sdělení Bc. Veroniky Čábelkové, v němž autorka přiblížila na kasuistice pacienta po těžkém poranění mozku vedlejší účinek podávané medikace, konkrétně léku na spaní Zolpidemu, který způsobil zlepšení stavu vědomí u pacienta v koma vigile.

Ze studentské sekce stojí za to upozornit na příspěvek Mgr. Šrytrové o účasti studentů na soutěžních projektech Západočeské univerzity v Plzni. Studenti měli za úkol z ergoterapeutického a ergonomického hlediska posoudit konkrétní produkty (relaxační křeslo a průmyslové myčky).

Za důležité považuje i v rámci odborných konferencí navazovat spolupráci a informovat o zaměření obou ergoterapie i další odborníky z profesí, které s námi v některých oblastech praxe poměrně úzce spolupracují, nebo

Obr. 5

Obr. 6

bychom spolupráci s nimi velmi uvítali. Proto jsme rádi, že pozvání na konferenci přijala i Dr. Opekarová, speciální pedagožka, která ve své přednášce věnované školní poradenské službě upozornila na důležité souvislosti, které by měl pedagog, rodič, popř. lékař a ergoterapeut při vedení dětského klienta společně sdílet a respektovat. Mě osobně její slova velmi rezonovala a uvědomila mě o důležitých hlediscích, které je potřeba uvědomovat si při výchově a vzdělávání i vlastních dětí.

Za připomenutí jistě stojí, že ze zahraničních přednášejících přijala pozvání především velmi milá a inspirující prof. Gaynor Sadlo z University of Brighton (Velká Británie). Téma jejího semináře bylo zaměřeno na využití učení založeného na řešení problémů na pracovišti za účelem zkvalitnění praxe (obr. 5 a 6).

Z dalších zahraničních hostů se konference aktivně zúčastnila kolegyně, ergoterapeutka Carmen Gloria Fernández Verdejo z Chile. Seznámila nás se systémem vzdělávání v ergoterapii a poskytováním ergoterapeutických služeb v její domovině. Druhý její příspěvek pojednával o možnostech ergoterapie v řešení obtíží u lidí s autismem a s poruchou deficitu pozornosti a hyperaktivitou, tzv. ADHD (obr. 7).

Zpestřením odborného programu pro účastníky bylo také uvedení jednoho ze soutěžních filmů z festivalu Mental Power Prague film festival, z mezinárodního filmového festivalu (ne)herců s mentálním a kombinovaným postižením. Po hlasování zvítězil mezi účastníky film s názvem „Karlička Červená“ (Mateřská škola speciální, Základní škola speciální, Praktická škola a Dětský domov Vřesovice), momentální adaptace příběhu o Červené Karkulce. Film soutěžil v roce 2008 a byl oceněn jako nejlepší film daného ročníku, zároveň získal hlavní cenu Mental Power.

Závěrem bych ráda poděkovala našim sponzorům, jmenovitě firmám DMA Praha s.r.o., Meyra ČR s.r.o. a Otto Bock ČR s.r.o., kteří svým sponzorským příspěvkem výrazně pomohli k realizaci konference. K příjemné

atmosféře konference určitě přispělo i chutné občerstvení. Letos prvně jsme využili nabídky služeb chráněné dílny Centrum služeb Slunce všem, o.p.s (Unhošť), která veškeré občerstvení pro naši akci připravila. S jejich profesionálními službami jsme byli velmi spokojeni a myšlenka podpory projektu chráněné dílny se nám natolik líbí, že budeme jistě i v příštích letech v tomto směru pokračovat. Také bych zde ráda poděkovala i pracovníkům Divadla Za plotem, konkrétně panu Pavlovi Radovi a Janu Řepkovi, kteří vždy ochotně a s úsměvem vyšli vstříc všem našim požadavkům a zásadně tím přispěli ke zdárnému průběhu konference.

Již nyní se těšíme na setkání s Vámi na konferenci ČAE v roce 2012 a věříme v početnou účast a zajímavé příspěvky.

Oslava světového dne ergoterapie 2011 v Praze

Zapsala: Jana Jelínková

Světová federace ergoterapeutů (WFOT) vyhlásila 27. říjen Světovým dnem ergoterapie. Ergoterapeuti na celém světě se zapojují dle svých možností, představ a originality do oslav tohoto pro nás významného dne. Na pracovištích, v ergoterapeutických školách i místních komunitách probíhají různé akce zaměřené na propagaci oboru ergoterapie a informování jak široké veřejnosti, tak i našich spolupracovníků z jiných profesí o tom, co ergoterapie obnáší, nabízí a komu a k čemu přispívá, ale i jak dovedou být ergoterapeuti kreativní a veselí.

V letošním roce uspořádala ČAE k příležitosti oslav Světového dne ergoterapie společné setkání ergoterapeutů a studentů ergoterapie v Praze. Jelikož WFOT doporučuje svým členským státům přizpůsobit si termín oslav dle místních zvyklostí a potřeb, ČAE stanovila v letošním

Obr. 7

Obr. 8

roce datum oslavy na 31. říjen. Oslava Světového dne proběhla v podvečerních hodinách v prostorách o. s. Baobab (www.osbaobab.cz), které zapůjčilo zdarma své prostory a veškeré vybavení. Velmi děkujeme za projevenou vstřícnost.

Součástí programu byl i seminář s názvem „Proces tvorby – od těla k výtvarnému gestu. Aplikace v ergoterapii“, který vedla MUDr. Tereza Gueye. Obsahem semináře bylo nahlédnutí do základů arteterapie a pohybové a taneční terapie. Výklad byl doplněn i o praktickou část, při které si účastníci měli možnost lehce vyzkoušet několik technik. (obr. 8, 9 a 10)

V rámci oslav Světového dne ergoterapie ČAE také vyhlásila nejlepší plakát s tématem aktivního a zdravého stárnutí a ergoterapií, který bude putovat za Českou republiku do COTEC (Rada ergoterapeutů evropských zemí). Jelikož v roce 2011 oslavila COTEC své 25. výročí činnosti a současně byl Evropskou komisí vyhlášen rok 2012 Evropským rokem aktivního stárnutí, COTEC vyhlásila pro své členské státy soutěž o nejlepší plakát k tomuto tématu. Vítězný plakát z každé země bude vystaven na kongresu COTEC 2012 ve Stockholmu, kde bude hlasováním zvolen celkový vítězný plakát a jeho autor obdrží volnou vstupenku na společný COTEC-ENOTHE kongres v roce 2016. Jsme velmi rádi, že díky iniciativě kolegyně z Domova Sue Ryder v Praze, Mgr. Natálii Lupienské, která plakát vytvořila, se i Česká republika do soutěže zapojí. Budeme držet palce, aby se plakát ve Stockholmu líbil stejně, jako se líbí nám (obr. 11).

Po skončení semináře následovala již vlastní oslava, při které samozřejmě nechyběl ani přípitek, občerstvení a domácí sušenky s ergoterapeutickým emblémem. K dobré pohodě na oslavě přispěla i tombola. Vstup na oslavu byl pro účastníky podmíněn přinesením nějakého dárku do tomboly, který měl mít souvislost s ergoterapií. Losování výher se bravurně ujala slečna Čábelková, která pobavila všechny zúčastněné a dodala oslavě patřičně uvolněnou atmosféru.

Děkuji všem, kteří oslavu ČAE buď účastí na společném setkání nebo připomenutím na svých pracovištích či kdekoli jinde podpořili, a těším se na naše další setkání v den oslav Světového dne ergoterapie v roce 2012. Do té doby od Vás rádi obdržíme podněty a návrhy, jak byste si představovali tento den společně oslavit.

Obr. 9

Obr. 10

Obr. 11

Rok 2012: Evropský rok aktivního stárnutí

Zapsala: Jana Jelínková

Evropská komise ustanovila rok 2012 Evropským rokem aktivního stárnutí. Cílem tohoto evropského roku je podněcovat a podporovat úsilí členských států, regionálních a místních orgánů, sociálních partnerů a občanské společnosti zaměřené na podporu aktivního stárnutí a udělat více pro mobilizaci potenciálů rychle rostoucího počtu obyvatel ve věku nad 55 let.

Ergoterapeuti jako zástupci profese, kteří usilují o „zachování a využívání schopností jedince potřebných pro zvládání běžných denních, pracovních, zájmových a rekreačních činností u osob jakéhokoli věku s různým typem postižení (ČAE, 2008),“ mají jednoznačně potenciál a dovednosti k tomu, aby se na naplňování potřeb lidí vyššího věku aktivně podíleli, a to jak v rámci preventivních programů zaměřených na podporu aktivního stárnutí, tak v rámci zdravotně- sociálních služeb poskytovaných této věkové skupině.

Česká asociace ergoterapeutů si uvědomuje, že osoby vyššího věku jsou a především budou v souvislosti s demografickými prognózami nejpočetnější skupinou našich klientů. Z tohoto důvodu chceme využít iniciativu Evropské komise a v příštím roce více upozornit na důležitost zastoupení ergoterapie v programech pro seniory. Budeme rádi, pokud se naši členové také svou aktivitou přidají a pomohou tak k větší osvětě ergoterapie i zlepšení možností participace lidem vyššího věku.

Z tohoto důvodu jako členský stát Rady ergoterapeutů evropských zemí (COTEC) bych zde ráda představila prohlášení, které pro Evropský rok aktivního stárnutí COTEC vydala. Uvádím zde volný překlad prohlášení, jeho plné znění v anglickém jazyce je možné dohledat na www.cotec-europe.org.

Politické prohlášení Rady ergoterapeutů evropských zemí k plnění cílů Evropského roku aktivního stárnutí z pohledu ergoterapie (březen 2010)

V evropských zemích stále narůstá zastoupení osob vyššího věku v populaci a očekává se, že v roce 2015 bude 50% populace starší 50 let.

V souvislosti se změnou sociálního uspořádání společnosti i tradiční rodiny dochází i k posunu v rolích osob vyššího věku. Větší možnosti cestování, vyšší počet pracujících žen a snížení porodnosti vede k tomu, že tradiční

sociální sítě se pro seniory stávají nepředvídatelné a podpora ze strany komunity a statutárních služeb bude pro podporu aktivního stárnutí nezbytná.

Ochrana svobod jednotlivce a antidiskriminační zákony jsou pro Spojené národy vysoce prioritními oblastmi, které jsou dále posilovány i legislativou všech evropských států. K těmto právům patří i právo osob vyššího věku žít bezpečný a smysluplný život.

V roce 2002 Světová zdravotnická organizace (WHO) stanovila tři pilíře jako základní předpoklady pro aktivní stárnutí a zachování kvality života osob vyššího věku:

- PARTICIPACE – vytvořit příležitosti po celoživotní učení a vzdělávání
- ZDRAVÍ – preventivně působit a docílit snížení nárůstu disability, chronických onemocnění a předčasných úmrtí
- ZABEZPEČENÍ – zajistit ochranu, bezpečí a důstojnost osobám vyššího věku naplňováním jejich práv a potřeb na sociální, finanční a fyzické zabezpečení

Co bychom v budoucnosti preferovali

V budoucnu bychom upřednostnili inkluzivní a podporující společnost bez prvků diskriminace vůči starším spoluobčanům, v které má každý možnost účastnit se sociálních a kulturních aktivit. Dále předpokládáme, že bude snaha o zajištění přístupnosti do všech veřejných budov, prostředků veřejné dopravy a zábavních zařízení, stejně jako k bezbariérovému bydlení pro seniory.

Cílem by měla být společnost, v které senioři mohou být autonomní a mít možnost zachovat si důstojnost, činit vlastní rozhodnutí a přispívat společnosti, v které žijí. Společnost, která bude vytvářet takové podmínky, které umožní lidem vyššího věku využít svých znalostí a zkušeností pro dobro celé společnosti.

Zdravotní a sociální systém by měl nabízet široký výběr preventivních programů a programů na podporu zdraví. Prevence a komunitní služby by měly seniorům umožnit a pomoci jim činit volby. Nové služby by se měly zaměřit na rehabilitaci, zlepšení a udržení fungování v běžných denních činnostech. Nové technologie by měly být využity pro to, aby mohli senioři zůstat co nejdéle ve svém domácím prostředí, naplnit své role prostřednictvím zapojení se do činností, které si sami zvolí, a podpořit tak jejich participaci ve společnosti.

Jak mohou ergoterapeuti přispět či se podílet na dosažení cílů podpory aktivního stárnutí osoby vyššího věku

Ergoterapie je profese, která se zaměřuje na podporu zdraví a osobní pohody prostřednictvím zaměstnávání. Primárním cílem ergoterapie je umožnit lidem zapojit se do aktivit každodenního života dle své volby. Ergoterapeuti

dosahují tohoto cíle tím, že umožní lidem vykonávat aktivity, díky kterým si zlepšují své schopnosti, nebo doporučují modifikace a úpravy prostředí za účelem usnadnit osobě aktivity provádět.

Ergoterapeuti věří, že participace může být podpořena nebo naopak ztížena fyzickým, sociálním, postojovým a legislativním prostředím. Proto se ergoterapeut ve svých intervencích zaměřuje i na prostředí.

Ergoterapie probíhá v mnoha různých oblastech, např. v nemocnicích, na pracovištích klientů, v jejich domácnostech, školách, sociálních službách. Ergoterapeut poskytuje na klienta zaměřenou intervenci, přičemž cíle terapie jsou individuálně stanoveny a měřitelné z hlediska dosažené úrovně participace nebo spokojenosti s ní.

Intervence ergoterapeuta

- Udržovat a zlepšovat činnosti běžného života: ergoterapeut hodnotí, jaké bariéry brání provádění činností a navrhuje následně terapeutický plán založený na stupňování náročnosti aktivit, jehož cílem je umožnit maximální zapojení osoby do všedních denních činností. Ergoterapeut může poradit, jak vhodně adaptovat či kompenzovat provádění aktivity, aby osoba mohla dosáhnout vytčených cílů.
- Hodnotit a zlepšovat funkční schopnosti: ergoterapeut využívá metody a techniky, které pomáhají zlepšovat

nebo udržovat funkční schopnosti klienta, tzn. fyzické, sociální a kognitivní schopnosti a dovednosti.

- Používat technické a kompenzační pomůcky, prostředky tzv. pomáhající techniky: ergoterapeut může zhodnotit potřebu využití technických a kompenzačních pomůcek, jak už tzv. low-tech, tak i high-tech technologií, a doporučit vhodné prostředky pro kompenzaci omezení a podpoření funkce.
- Navrhovat a doporučovat bezbariérové prostředí: ergoterapeut může poradit, jak si vhodně přizpůsobit domácí prostředí za účelem snížení fyzických bariér a informuje i o tzv. univerzálním designu při navrhování a výstavbě veřejných budov, např. zábavních a rekreačních zařízení.
- Podporovat zaměstnanost lidí vyššího věku: ergoterapeut může podporovat, doporučovat a přizpůsobovat pracovní prostředí podle požadavků zaměstnanců vyššího věku tak, aby tito byli schopni udržet si své pracovní místo a být produktivní.
- Podporovat a spolupracovat s rodinou a blízkými klienta: ergoterapeut může radit a podporovat členy rodiny a blízké klienta v tom, aby byli schopni co nejlépe zvládat nároky péče a reagovat na potřeby svého blízkého a pomoci jim, jak optimálně jejich blízkého podporovat v aktivním stárnutí.

III. INFORMACE Z WFOT

Zprávy z World Federation of Occupational Therapy

Zapsala: Kateřina Šuláková, vicepresident a delegát ČAE ve WFOT

V období červen - říjen 2011 jsme obdrželi na dvě desítky e-mailových dopisů. Převážně se jednalo o informační zprávy, pozvánky na konference, výzvy k účasti na projektech, výzvy k publikační činnosti do Bulletinu WFOT. ČAE se účastnila projektu lidských zdrojů, informace podané tak budou dále zpracovány a o jejich výsledku budeme následně informováni/ informovat.

Byli jsme pozváni a současně vyzváni k aktivní účasti na Setkání Rady (Council Meeting), jež se koná v roce 2012 v Taipei na Taiwanu. Aktivní účast jsme však nepotvrdili.

WFOT vybízí k publikování článků ve svém Bulletinu, články mohou být jakékoli ergoterapeutické tematiky. Vyzýváme proto členy ČAE – máte-li zájem podělit se o své zkušenosti, zážitky ze své praxe, osmělte se. Jakékoli články se cení, často ve vyspělejších zemích chybí celkový obraz o ergoterapii v zahraničí, o to zajímavější pak takové články jsou. Odpovědi lze posílat přes mail ČAE.

Dále jsme byli vybízeni a současně podporováni informačními materiály k oslavě dne ergoterapie. Propagační materiály jsou dostupné na www.wfot.com, některé jsou volně přístupné, jiné s možností zakoupení.

Na stránkách facebooku byl založen účet, všichni jsou srdečně zváni ke sdílení.

Více informací lze nalézt na stránkách www.wfot.com. Současně tyto stránky mohou sloužit jako zdroj nových informací, např. nově se zde inzeruje možnost postgraduálního studia v distanční formě.

Libor Novosad

Tělesné postižení jako fenomén i životní realita

Text charakterizuje frekventované typy tělesného postižení a popisuje přístupy a postoje k lidem s tělesným postižením a rozebírá předsudky a sociální exkluzi. Titul je také věnován oblastem podpory těmto osobám, tj. sféře sociálních služeb, zdravotní péče, vzdělávání a pracovního uplatnění.

brož., 168 s., 259 Kč

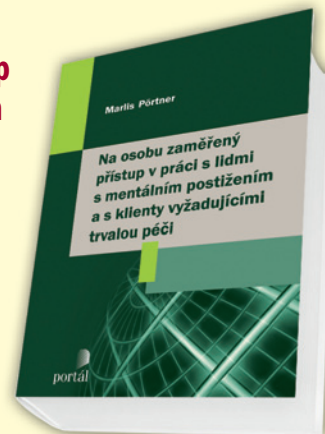

Marlis Pörtner

Na osobu zaměřený přístup v práci s lidmi s mentálním postižením a s klienty vyžadujícími trvalou péči

Autorka aplikuje na osobu zaměřený přístup pro všechny, kteří ve své profesi přicházejí do kontaktu s lidmi v sociálních službách poskytovaných klientům s mentálním postižením (a seniorům), pro lidi v přímé péči, ale i pro opatrovníky atd.

brož., 176 s., 269 Kč

Karel Hájek

Práce s emocemi pro pomáhající profese

Emoce týkající se klientů by pracovníci pomáhajících profesí neměli potlačovat, ale měli by se jim snažit porozumět. Kniha se věnuje tělesně zakotvenému prožívání emocí, objasňuje vedení emočně podpůrného rozhovoru včetně cvičení, kazuistik a ukázek rozhovorů.

brož., 120 s., 189 Kč

Laura Janáčková, Petr Weiss

Komunikace ve zdravotnické péči

Kniha je zaměřena na specifika vztahu mezi zdravotníkem a pacientem v jednotlivých oborech medicíny. Na základě obecných principů charakterizujících zvláštnosti komunikace v chirurgii, onkologii, gynekologii, sexuologii a dalších lékařských specializacích popisuje principy moderních přístupů k pacientovi.

brož., 136 s., 199 Kč

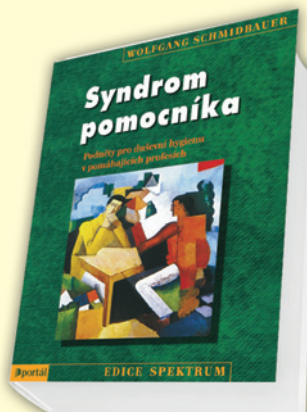

Wolfgang Schmidbauer

Syndrom pomocníka

Syndrom pomocníka představuje nebezpečí, kterému jsou vystaveni lidé pracující v pomáhajících profesích. Autor předkládá vědecké poznatky k dané tematice a výklad doplňuje kazuistikami. Novými tématy jsou vliv syndromu pomocníka na párovou dynamiku, na jev mobbingu, nebo nebezpečí profesního vyhoření.

brož., 240 s., 339 Kč

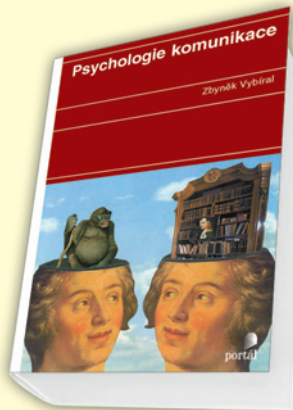

Zbyněk Vybíral

Psychologie komunikace

Analýza mezilidské i vnitřní, skryté komunikace, kterou se zabývá tato kniha, shrnuje verbální a neverbální sdělování, kognitivní základy a soudobé přístupy k porozumění komunikačních výměn. Pozornost je věnována tomu, jak používáním jazyka a řeči ovlivňujeme myšlení a postoje druhých lidí.

váz., 320 s., 409 Kč

Isabelle Nazare-Aga

Nenechte sebou manipulovat

Autorka popisuje znaky manipulace i způsoby chování a vlastnosti více než třiceti typů manipulátorů: jak manipulátor komunikuje, navozuje pocit viny, svaluje odpovědnost na druhé, staví se do role oběti, mění své postoje. Uvádí i životní příběhy a příklady dialogů.

brož., 264 s., 255 Kč

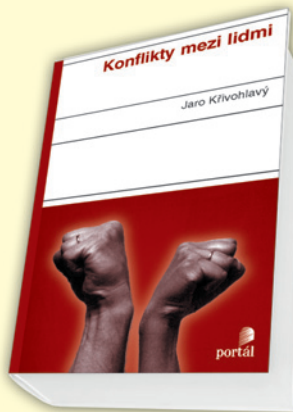

Jaro Křivohlavý

Konflikty mezi lidmi

Druhy konfliktů (konflikty představ, názorů, zájmů, postojů, konflikty vnitřní a mezilidské) a typy jejich řešení. Na základě našich i zahraničních experimentů dokazuje autor účinnost různých modelů strategických plánů.

brož., 192 s., 265 Kč

IV. ODBORNÁ ČÁST

Konference multidisciplinární péče o pacienty s nervosvalovým onemocněním se zvláštním zřetelem na spinální muskulární atrofii (SMA)

Helena Kočová, Dagmar Světlíková,
koordinátorky projektu Podpora rodin s onemocněním SMA

evita@orofacial.cz

Ojedinelá konference proběhla ve dnech 16. – 18. září 2011 na Zdravotně sociální fakultě v Českých Budějovicích. Konference k tématu nervosvalových onemocnění (spinální svalové atrofie a svalové dystrofie) zprostředkovala nový pohled na multidisciplinaritu v přístupu péče o děti s tímto závažným progresivním a dosud nevyléčitelným onemocněním.

Hlavním organizátorem konference bylo občanské sdružení Kolpingova rodina Smečno, které v rámci projektu Podpora rodin s onemocněním SMA poskytuje sociální služby a doprovázení rodinám s dětmi s tímto postižením. Odbornou spolupráci poskytla ZSF JU v Českých Budějovicích a Klinika dětské neurologie 2. LF UK Praha, FN Motol. Finanční záštitu poskytla Nadace Sirius. Odborným garantem konference byla Doc. MUDr. Miluše Havlová, CSc.

Konference se zúčastnilo 190 odborníků různých profesí, kteří se na péči o osoby s nervosvalovým onemocněním podílejí (lékaři různých specializací, zdravotní sestry, fyzioterapeuti, ergoterapeuti, logopedi, speciální pedagogové, sociální pracovníci). Ojedinelá je účast 25 rodin s dětmi s nervosvalovým onemocněním na této konferenci a možnost sdílení různých zkušeností a pohledů na komplexní péči.

Vzácným hostem konference byla Prof. Dr. Louise Simard z University Manitoba Kanada, která upozornila na nutnost screeningu nervosvalových onemocnění u nově narozených dětí.

Cílem konference bylo zprostředkovat nejnovější poznatky z výzkumu a dále představit nové přístupy v multidisciplinární péči.

V rámci doprovodného programu proběhl společenský večer v Dětském centru Arpida, benefiční představení Pinocchio, výstava fotografií. Po celou dobu odborného programu zajišťovali přímou péči o děti s nervosvalovým onemocněním asistenti a pro děti byl připraven psycho-relaxační a terapeutický program (Zdravotní klaun, PC koutek, muzikoterapie, logoterapie, canisterapie, tvořivé dílny aj).

Sborník z konference a více o projektech na podporu dětí se spinální svalovou atrofií najdete na <http://www.dumrodin.cz>.

Počítačem podporovaná rehabilitace HKK pomocí systému HandTutor

*Mgr. Pavlína Svozílková, Klinika rehabilitačního lékařství 1.LF UK a VFN v Praze
spoluautor: Bc. Iva Kotenová, studentka FBMI ČVUT v Praze*

Rychle vyvíjející se oblast počítačových systémů nabízí využití počítačově podporovaných programů v léčebné rehabilitaci horních končetin. Jedním z takových systémů je i HandTutor. Rukavice, osazená senzory rychlosti a pohybu, snímá data o pohybu a dává uživateli spolu se speciálně vytvořeným software zpětnou vazbu o rozsahu pohybu prstů a zápěstí. Snahou terapie je pak zvýšit rozsah pohybu, jeho rychlost, přesnost a koordinaci prstů a zápěstí při využití počítačových her.

Hlavní část

V současné době dochází k rychlému rozvoji počítačové techniky, která se uplatňuje v mnoha různých odvětvích. Počítačově podporovaná rehabilitace je pro pacienty vytvářena formou interaktivních her a cvičení – z nejdostupnějších např. využití Nintendo Wii. Použitím počítačových systémů můžeme ovlivnit neuromotorickou aktivitu pacienta, ale také objektivně monitorovat rozsah poškození pacientových motorických funkcí.

HandTutor je aktivní rehabilitační systém horní končetiny. Využívá metodu terapie zaměřené na rozsah zdravotního poškození (IOT – Impairment Orientated Training) pomocí zpětné vazby. Rukavice rehabilitačního systému HandTutor, která je znázorněna na **obrázku 15**, je osazena senzory rychlosti a pohybu, které plně spolupracují s rehabilitačním software MediTutor. [1]

Systém umožňuje vyhodnocovat rozsah flexe a extenze prstů ruky a zápěstí. Zároveň dovoluje terapeutům upravit rehabilitační programová cvičení individuálně pro každého pacienta v závislosti na rozsahu poškození pacientovy ruky. Rehabilitaci je možné zaměřit na pohybový rozsah ruky, nebo jeho přesnost a rychlost. Cvičení s HandTutor se kombinuje s klasickou terapií, čímž se stává rehabilitace motorických, sensorických a kognitivních funkcí pacienta intenzivnější. [1] Rukavice jsou dodávány v 5 velikostech pro levou i pravou horní končetinu.

Obr. 15: HandTutor [archiv autora]

Terapie

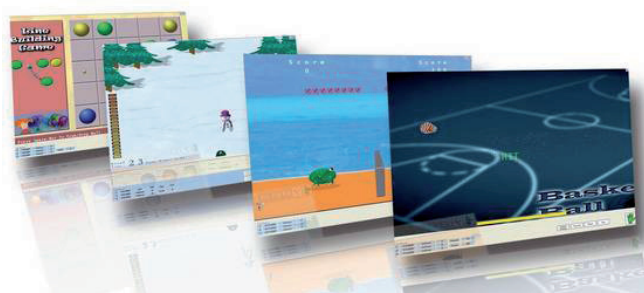
Systém HandTutor využívá rehabilitační software MediTutor, který v sobě zahrnuje aplikaci pro vyhodnocování míry poškození a rehabilitační hry. Ukázky uživatelského prostředí rehabilitačních her jsou zobrazeny na **obrázku 16**. [1]

K dispozici nabízí software 8 her, při kterých je využíváno nejen plynulosti pohybu, ale také schopnosti koordinace pohybu jednotlivých prstů a pohybu v zápěstí. Aby byl rozsah pohybu přizpůsoben konkrétnímu pacientovi, je před zahájením každé hry nutná kalibrace rozsahu pohybu provedená aktivní flexí a extenzí prstů a zápěstí, jak vidíme na **obrázku 17**.

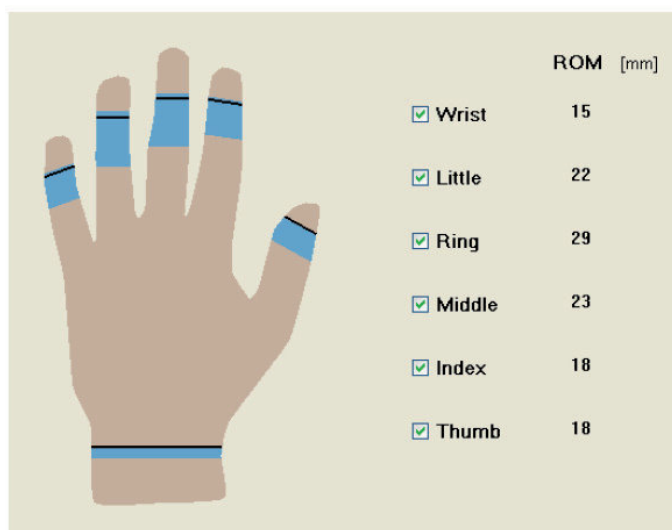
Pro dosažení požadovaného pokroku během rehabilitace je důležitá zpětná vazba v závislosti na poškození ruky. Existují dva typy zpětné vazby, vnitřní a vnější. Vnitřní zpětná vazba pochází z pacientových zrakových, sluchových, hmatových a proprioreceptivních receptorů. Vnější zpětná vazba je ovlivněna vnějšími zdroji, které na pacienta působí. Osvědčená rehabilitační metoda IOT vyžaduje kvantitativní a objektivní vyhodnocení poškození pacientova senzomotorického systému. [1]

Hodnocení výsledků rehabilitace

Systém MediTutor je během rehabilitace připojen na server, kam se sbírají, nahrávají a ukládají snímaná data.

Obr. 16: Ukázka uživatelských rozhraní HandTutor. [2]

Obr. 17: Kalibrace rozsahu pohybu pro nastavení hry [archiv autora]

Shromažďování dat umožňuje kvantitativní hodnocení rehabilitačního procesu, které dovoluje lékaři hodnotit a přizpůsobovat rehabilitaci pacienta podle míry jeho pokroků. [1]

Všechny rehabilitační hry mají různé stupně obtížnosti a mohou být přizpůsobeny individuálně každému pacientovi v závislosti na rozsahu poškození. Tyto hry byly navrženy tak, aby motivovaly pacienta k pokračování rehabilitačních cvičení. HandTutor je určen jak pro používání v nemocnicích, tak i pro užívání v domácím prostředí, kde napomáhá pacientovi k rychlejšímu zotavení. [1]

Oblast využití

Systém HandTutor lze využít např. u těchto diagnóz:

- Cévní mozková příhoda
- Poškození mozku s následnou poruchou funkce HK
- Parkinsonova choroba
- Roztroušená skleróza
- periferní poškození nervů HK
- oslabení svalů HK
- popáleniny
- další.

Seznam berte pouze jako ukázkou možných diagnóz, u kterých lze systém HandTutor použít.

Závěr

Výrobci věří, že využitím systému HandTutor selepší vykonávání každodenních činností a zároveň se zvýší možnosti pracovních příležitostí pro pacienty, čímž se dosáhne i zlepšení kvality jejich života. [1] V současné době dochází k prvotním měření pacientů po poškození mozku, docházejících na KRL (Klinika rehabilitačního lékařství 1.LF UK a VFN v Praze). Následný rozbor získaných dat by měl přispět k posouzení propojení vztahu mezi terapií pomocí HandTutoru a zlepšení vykonávání ADL (Activities of Daily Living).

Seznam použité literatury:

1. <http://www.meditouch.co.il/> [cit. 2011]
2. **Therapy Sport** [online]. © 2008 [cit. 2011]. MediTouch HandTutor™. Dostupné z WWW: <<http://www.therapysport.com/specialhandtutor.html>>.

Občanské sdružení ErgoAKTIV z pohledu ergoterapeuta

Mgr. Natálie Lupienská

natalie.L@centrum.cz

Cílem následujícího příspěvku je přiblížit intenzivní rehabilitační program občanského sdružení ErgoAKTIV, který probíhal od listopadu 2010 do října 2011, nastínit jeho roční působení a přidat několik osobních postřehů z pohledu ergoterapeuta.

Čím se ErgoAKTIV zabývá?

ErgoAKTIV je centrum odborné péče pro osoby po CMP či jiném poškození mozku, které nabízí zejména ergoterapeutické a fyzioterapeutické služby. Hlavní náplní sdružení byl intenzivní rehabilitační a vzdělávací program a dále poradna pro zmíněné osoby, jejich blízké, odbornou a laickou veřejnost.

Co bylo cílem programu?

Hlavním cílem programu bylo pomoci klientům vyrovnat se s následky po CMP a získat potřebné znalosti a dovednosti pro získání a udržení zaměstnání (popř. studia či dobrovolnických aktivit). Jinými slovy – vystoupit z role pacienta/klienta a vstoupit do běžného života, čili potlačit pasivní čerpání rehabilitačních služeb a naopak podpořit aktivní práci na vlastním zlepšování.

Pro koho byl intenzivní program určen?

Do programu se mohli hlásit zájemci v produktivním věku, kteří jsou schopni po dobu tří měsíců ve všední dny navštěvovat centrum cca na 6 h denně a mají alespoň částečně zvládnuté personální ADL.

Jak program probíhal?

Na začátku programu si každý klient s terapeutem stanovil pomocí COPM (Kanadské hodnocení výkonu zaměstnávání) vlastní cíle a z nich vycházející individuální plán. V průběhu pak každý trénoval skupinově i individuálně své problémové oblasti. Zároveň byl celý program proťkán vzdělávacími moduly, kdy jsme se podobu 1–2 týdnů zaměřovali vždy na jedno z následujících témat:

- Hemiparéza či hemiplegie a práce
- Aby záda nebolela aneb aby duše i tělo vydrželo 4–8 h v práci
- Samostatný trénink rozumových schopností – jak na to a proč vlastně
- Samostatný trénink soběstačnosti
- Samostatný trénink jemné motoriky
- Dovednosti použitelné nejen v kanceláři
- Kompenzační pomůcky, úpravy pracovního prostředí a pomocné technologie.

Každý modul byl uveden teoretickou i praktickou přednáškou, ze které si klienti odnášeli materiály, kontakty, tipy a návody pro samostatný rozvoj v dané oblasti. Důležitou součástí programu byly také pravidelné Job kluby, které u nás realizovala společnost FOSA o.p.s (dříve Formika).

Kdo všechno v ErgoAKTIV pracoval a s kým jsme spolupracovali?

Denně se účastníkům věnovaly dvě ergoterapeutky a jedna fyzioterapeutka. Kapacita zařízení se pohybovala okolo 8 lidí, ale jako ideální se nám osvědčil počet 5 klientů.

Dále k nám do centra nárazově docházeli tito odborníci: rehabilitační lékařka, logopedka, psycholog, protektička, zástupce firmy s kompenzačními pomůckami a pro terapeutky velmi důležitá supervizorka.

S čím jsme se potýkali?

Každý nově vznikající program a projekt má svá úskalí, kterým jsme se samozřejmě nevyhnuli ani my. Zpočátku jsme bojovali s nastavením rozvrhu a celého systému programu tak, aby byl pro naše klienty co nejefektivnější. Také jsme začínali s nedostatkem pomůcek a materiálu a zejména s nedostatkem klientů, protože informovanost o našem programu byla velice malá. Přestože jsme spolupracovali s mnohými zařízeními a snažili se náš program maximálně propagovat, nikdy se nám nepodařilo naplnit celou kapacitu. Vzhledem k tomu, že naše služba byla

svým charakterem nová a unikátní, klienti, ale často ani odborníci přesně nevěděli, co by měli od tohoto programu očekávat.

Postřehy z pohledu ergoterapeuta

Na tomto místě by bylo možné popsat několik stran a pořad by to nestačilo k vyjádření všech zajímavých a důležitých postřehů a zkušeností. Za všechny tedy jen několik z nich.

Mezi jednotlivými klienty byl vidět markantní rozdíl v motivaci, očekávání a v osobním odhodlání na svých vytyčených cílech pracovat. Někteří klienti vytěžili z našeho programu maximum a podle závěrečného setkání se zdá, že na sobě opravdu pracují samostatně až doposud. Jiní svou „spoluúčast“ na rehabilitaci ukončili se zavřením dveří našeho centra. Přesto i ti později zmínění neodešli tzv. s prázdnou. Už samotná podstata nastavení programu všem zájemcům umožnila ověřit si, že jsou schopni vydržet náročný režim denního vstávání, dojíždění, hospodaření s časem, plnění úkolů, mentální i fyzické zátěže atp. Dalším velkým přínosem, který jsem osobně zpočátku přehlížela či spíše nedocenila, byl socializační faktor. Téměř každý klient v hodnocení programu vyzdvihoval možnost setkávat se s ostatními lidmi, sdílet své problémy, zkušenosti i radosti.

Příjemným aspektem celého programu byl pohodový tým kolegů a vedení, kreativní atmosféra na pracovišti a všeobecná podpora filosofie oboru ergoterapie. Velmi přínosné byly časté konzultace mezi terapeuty a skupinové supervize. Nadstandardní bylo také množství času, které jsme mohli dovolit věnovat danému klientovi. Díky tomu jsme mohli poskytovat velmi individuální přístup a dovolit si např. nácviky potřebných dovedností v terénu, společné návštěvy navazujících organizací, konzultace s odborníky i rodinnými příslušníky apod.

Posledním ze zajímavých postřehů, který mi utkvěl v paměti, byl silný pocit strachu a obav u klientů při snaze vystoupit z role pasivního pacienta/klienta. Mnoho klientů totiž ve vstupním dotazníku uvedlo, že se chce vrátit do běžného života a znovu pracovat popř. studovat. Nejednou se nám však stalo, že když byla tato možnost reálně na dosah a klienti měli podniknout konkrétní kroky k získání zaměstnání či někdy jen určité konkrétní dovednosti, z aktivity tzv. vycouvali. Hledali nejružnější důvody, proč to zrovna v tuto chvíli nelze a aktivity odkládali (někdy i opakovaně). Troufám si tvrdit, že u většiny z nich byl na vině opravdu strach a obavy převzít zodpovědnost za sebe sama a vstoupit do běžného života byt s přetrvávajícími fyzickými či kognitivními problémy. V případě pokračování podobného programu by proto bylo určitě přínosné posílit spolupráci s psychologem, který by s touto obavou ze vstupu do běžného života dokázal lépe pracovat.

Osobně jsem velmi ráda, že jsem se mohla projektu sdružení ErgoAKTIV podílet. Byl to velmi plodný rok

plný pozitivních a někdy samozřejmě i negativních zkušeností. Rok, ve kterém se podařilo rozpohybovat dobře fungující rehabilitační program založený na oborech ergoterapie a fyzioterapie.

Praktický výstup celoroční práce

Na základě námi vytvořených a sesbíraných pracovních materiálů jsme sestavili praktickou Příručku pro osoby po CMP. Jedná se o soubor nejrozličnějších cvičení, rad, tipů a návodů, které se zaměřují např. na trénink kognitivních funkcí, práci s paretickou horní končetinou, soběstačnost, využití počítače v běžném životě či využití kompenzačních pomůcek. Příručku je možné stáhnout na stránkách sdružení: www.ergoaktiv.cz

A co bude dál?

Na konci října 2011 doběhl grant, který celý program financoval. V současné chvíli čeká sdružení na vyhlášení

výsledků ohledně dalších finančních prostředků a zároveň se snaží domluvit spolupráci s pojišťovnami a získat jiné prostředky na svůj provoz.

Na základě zkušeností celého našeho týmu a co je důležitější – dle slov klientů – by byla opravdu velká škoda, kdyby na celý tento projekt nenavazovala další činnost.

Držte nám prosím palce!

ErgoAKTIV o.s.

Táboritská 23/1000, Praha 3

Tel.: 774 939 169, 267092271

www.ergoaktiv.cz

Světový den ergoterapie 2011 v Ústí nad Labem

Mgr. Kateřina Vaníková, Mgr. Petra Pecharová a PhDr. Hana Kynštová

Dne 27. 10. 2011 se uskutečnily projekty pořádané ke Světovému dni ergoterapie, jejichž smyslem je přiblížení Ergoterapie odborné i laické veřejnosti. Na mezinárodní úrovni propagaci oboru zajišťuje Světová federace ergoterapeutů (WFOT) již od roku 1952. Cílem této organizace je nejenom zviditelnění tohoto oboru, ale také podpora spolupráce mezi národními ergoterapeutickými organizacemi, spolupráci s dalšími odborníky a vytváření standardů praxe a vzdělávání. V rámci Evropy působí Rada ergoterapeutů evropských zemí (COTEC). V České republice zajišťuje obor ergoterapie Česká asociace ergoterapeutů, která byla založena v roce 1994 v Ostravě. Společenské setkání ergoterapeutů, pořádané k letošnímu slavnostnímu dni, proběhlo 31. 10. 2011 v Praze.

Studijní obor ergoterapie byl v bakalářském studijním programu Specializace ve zdravotnictví na Katedře fyzioterapie a ergoterapie Ústavu zdravotnických studií Univerzity J. E. Purkyně

v Ústí nad Labem zahájen v akademickém roce 2003/2004. V loňském roce byly u příležitosti Světového dne ergoterapie na naší katedře otevřeny nové prostory pro zefektivnění výuky ergoterapie. Jednalo se o dvě ergoterapeutické dílny zaměřené na výcvik ergoterapeutických technik. V letošním roce se studenti účastnili oslav na pracovištích zajišťující odbornou praxi, dále prezentací vlastních prací v prostorách budovy, kde sídlí Katedra fyzioterapie a ergoterapie.

Komora nelékařů: „Ano či ne?“

Mgr. Kateřina Svěcená, za výbor České asociace ergoterapeutů

Seznámení s aktuálním tématem – vznik komory nelékařských povolání v České republice. Krátké seznámení ohledně této tematiky profesních organizací ve spojitosti s okolními zeměmi, hlavně Slovenskem.

Legislativní podmínky a vznik komory na Slovensku

V měsíci září 2011 byli zástupci jednotlivých odborných společností (včetně zástupců České asociace ergoterapeutů) pozváni Českou asociací sester na informační seminář o tom, zda usilovat o vznik komory nelékařů v České republice či nikoli.

Tento seminář vedl JUDr. Petr Šustek, který zodpověděl veškeré dotazy z řad nelékařů. Na úvod bylo podáno několik informací, jak je to s nelékaři v okolních zemích:

- Dánsko – 95% nelékařů je ve sdruženích
- Finsko – nelékaři zde mají svou komoru
- Irsko – nelékaři zde mají svou komoru
- Slovensko- převratná změna nastala v roce 2002, kdy vznikl nový komorový zákon č. 311/2002 Sb. Další výraznou roli zde hraje zákon č. 578/2004 Sb.

V České republice jsou zatím odborné společnosti, které právně nemají žádnou odpovědnost. Vznikem komory, jak říká JUDr. Šustek, by nelékaři byli právně postaveni na stejnou úroveň s lékaři. Je mnoho způsobů, jak komora nelékařů může být vytvořena a jak může fungovat. V tomto ohledu záleží na nelékařích, co připustí, aby bylo zadáno do legislativy.

Pro představu bylo na semináři ze dne 29. 9. 2011 představeno fungování komory na Slovensku. Jak bylo zmíněno, v roce 2002 zde vznikl nový komorový zákon, který charakterizoval vznik a úlohu komory Sester a porodních asistentek, pro názornost jsou vybrány některé body z tohoto zákona:

§ 5

Základné ustanovenie

(4) Komora združuje sestry, ktoré vykonávajú povolanie sestry, a pôrodné asistentky, ktoré vykonávajú povolanie pôrodnej asistentky podľa tohto zákona.

§ 6

Úlohy komory

(1) Komora plní tieto základné úlohy:

- a) chrániť práva a záujmy členov komory,
- b) obhajuje práva a profesijné, hospodárske a sociálne záujmy

členov komory,

c) poskytuje a sprostredkúva členom komory právne poradenstvo a ekonomické poradenstvo, odborné poradenstvo v ošetrovateľskej praxi a v praxi pôrodnej asistencie,

f) vedie a aktualizuje Register sestier a Register porodných asistentiek (ďalej len „register“),

g) poskytuje údaje z registra pre potreby Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“),

h) vydáva potvrdenia o zápise do registra a potvrdenia o vykonaní registračnej skúšky,

i) registruje sestry a pôrodné asistentky, ktoré sú členmi komory,

j) vydáva potvrdenie o splnení podmienok na výkon povolania sestry a výkon povolania pôrodnej asistentky,

k) vydáva stanovisko k odbornej spôsobilosti a etickém spôsobilosti sestier a pôrodných asistentiek a dohliada na odborný výkon povolania sestry a pôrodnej asistentky a na etiku jeho výkonu,

l) uplatňuje disciplinárnu právomoc v rozsahu ustanovenom týmto zákonom a vnútornými predpismi komory,

m) rieši podnety, návrhy a sťažnosti

s) spolupracuje pri tvorbe právnych predpisov súvisiacich s výkonom povolania sestry a povolania pôrodnej asistentky a s poskytovaním zdravotnej starostlivosti,

d) spolupracuje so stavovskými organizáciami, s odbornými spoločnosťami, profesiovými združeniami a občanskými združeniami v zdravotníctve a v službách sociálneho zabezpečenia, so vzdelávacími inštitúciami, s orgánmi miestnej štátnej správy a orgánmi územnej samosprávy a s ďalšími právnickými osobami a fyzickými osobami

§ 7

Členstvo v komore

(1) Členstvo v komore vzniká sestre a pôrodnej asistentke registráciou v registri, prijatím za neregistrovaného člena komory alebo udelením čestného členstva v komore.

(2) Členstvo v komore je povinné pre všetky osoby, ktoré vykonávajú povolanie sestry poskytovaním ošetrovateľskej praxe a povolanie pôrodnej asistentky poskytovaním pôrodnej praxe.“

Jak z uvedeného vyplývá, je členství ze zákona povinné. Ve třetí části zákona jsou uvedena i disciplinární opatření,

kteřá plynou z porušení povinností sestry a porodní asistentky, pokud nejde o trestní čin. Proto např. pokud porodní asistentka poruší závažně některé své povinnosti, projde disciplinárním řízením, díky kterému je např. určeno pro tuto osobu vyloučení z komory. V praxi to pak znamená, že tato osoba nemůže vykonávat své povolání, protože všichni, kdo chtějí vykonávat povolání porodní asistentky, musí být členy komory. Komora všechny odborníky registruje, vydává registraci i licenci.

Podle JUDr. Šustka je rozdíl mezi licencí a registrací následující:

- Registrace – mohou vykonávat povolání, např. ve zdravotnickém zařízení
- Licence – mohou vykonávat povolání samostatně, bez vazby na zdravotnické zařízení

V roce 2004 vznikl na Slovensku zákon, který upravoval podmínky pro Komory nejen sester a porodních asistentek, ale také Komoru jiných zdravotnických pracovníků, asistentů, laborantů a techniků.

Podpora vzniku komory: ano nebo ne

Je tedy otázkou, zda v České republice podporovat vznik komory nelékařů. Z právního hlediska je patrné, že by vznikem komory vznikla povinnost pro každého, kdo chce povolání vykonávat, se stát členem. Dále zde vyplývá právní odpovědnost a toto by pro nelékaře bylo spíše výhodou. Zůstává však nejasné, v jaké podobě by komora vznikla.

- Zda jen jedna velká komora pro veškeré zdravotnické odbornosti (sestry, fyzioterapeuty, ergoterapeuty apod.)
- nebo by vznikly dvě komory: Komora pro všeobecné sestry a porodní asistentky a Komora pro ostatní nelékaře.
- Případně zda by každá odbornost měla svou komoru.

Další otázkou zůstává, jakou roli by pak převzaly odborné společnosti a jaký by pak byl vztah mezi komorou a odbornou společností. Jaký by vznik komory mělo dopad na málopočetná povolání, jako je ergoterapeut?

Svůj názor na vznik komory si udělejte sami. Má snaha byla přiblížit Vám dění a aktuální témata, o kterých se v současnosti diskutuje v souvislosti nejen s ergoterapií, ale i dalšími nelékařskými povoláními. Tak, jak to ve skutečnosti dopadne, záleží nyní pouze na nelékařích a jejich zástupcích v odborných společnostech, jak se k tomuto problému postaví a jaká pravidla nastaví. Pro bližší informace a inspiraci je možné nastudovat zmíněné zákony ze Slovenska, zákon č. 311/2002 a zákon č. 578/2004.

Použité zdroje:

- **Informační seminář o vzniku komory**, pořádaný Českou asociací sester dne 29. 9. 2011, Zdroj ze dne 14.11.2011: <http://www.zbierka.sk/zz/predpisy/default.aspx?PredpisID=18226&FileName=04-z578&Rocnik=2004>
- Zdroj ze dne 14.11.2011: <http://www.zbierka.sk/zz/predpisy/default.aspx?PredpisID=16512&FileName=02-z311&Rocnik=2002>

Vydává ČAE ČR, Kloboučnická 1627/7, Praha 4, 140 00

e-mail: info@ergoterapie.org, bulletin.cae@seznam.cz

IČO: 62348451

č.ú.: 103428915/0300

POKYNY PRO AUTORY

Příspěvky můžete posílat v elektronické formě (textový editor MS Word) na adresu: bulletin.cae@seznam.cz. Redakce si vyhrazuje právo na krácení či úpravy textů, o nichž bude autory informovat.

Články, kazuistiky

- Ideální rozsah článku je v rozmezí 70 – 140 řádků, v případě kazuistiky 70 – 210 řádků.
- U textu musí být uvedeno celé jméno autora, elektronické případně poštovní a telefonické spojení, název pracoviště.
- V textu nepoužívejte zkratky – ke zvýraznění použijte pouze tučné písmo či kurzívu.
- Struktura většího článku nebo kazuistiky (pouze u textů nad 140 řádků):
 - Název práce
 - Celé jméno autora, pracoviště
 - Souhrn (do 15 řádků)
 - Text článku, strukturovaný do celků oddělených mezititulkami; u kazuistiky popis případu, diskuse, závěr.
 - Seznam použité literatury
- Seznam použité literatury:

Časopis: Příjmení a iniciály jmen všech autorů. Název práce v jazyce originálu. Název časopisu a rok vydání; ročník: stránky.

Kniha: Příjmení a iniciály jmen všech autorů. Název knihy. Místo vydání: nakladatelství, rok vydání: počet stránek.

Internetový zdroj: adresa webu (případně datum citace)

Obrazová dokumentace

- Obrazovou dokumentaci zasílejte v samostatných souborech. Rastrové obrázky (tj. např. fotografie a veškeré scany) ve formátech **jpg** nebo **tif**, příp. **bmp** v nejvyšší možné (dostupné/původní) kvalitě (optimální je 300 dpi při velikosti 1:1), nikoli v dokumentech **word** nebo **excel**. Vektorové (křivkové) obrázky (schemata, loga ap.) zasílejte optimálně ve vektorové podobě ve formátu **ai** nebo **eps**.
- V textu uveďte, kam umístit obrázek. Ke každému obrázku (ale i grafu, tabulce) je třeba připojit číslo a přesný popis. Na konec textu pak připojte očíslovaný seznam všech obrazových příloh včetně popisků. U fotografií připojte také celé jméno jejich autora nebo uveďte, odkud pochází (archiv autora, zdravotnického zařízení ap.).